

เส้นทางสู่ “สันติภาพ” ในศรีลังกา...โอกาสอันรางเลือน

ตั้งแต่ปลายปี 2548 ที่ผ่านมา ปัญหาความไม่สงบภายในประเทศศรีลังการุนแรงขึ้นอีกครั้ง จากความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลศรีลังกาและกลุ่มแบ่งแยกดินแดนพยัคฆ์ทมิฬอีแลม (Liberation Tigers of Tamil Eelam : LTTE) หลังจากที่สถานการณ์ความรุนแรงต่าง ๆ ได้บรรเทาลงตั้งแต่รัฐบาลศรีลังกาและกลุ่ม LTTE ได้ลงนามในข้อตกลงหยุดยิงไปเมื่อเดือนกรกฎาคม 2545 ทั้งนี้ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นใหม่นี้สื่อเค้าว่าจะไม่ยุติลงง่าย ๆ ทำให้นานาชาติเกรงว่าจะเป็นการทำลายหนทางสู่สันติภาพของศรีลังกา

“การแบ่งแยกดินแดน” ปมความขัดแย้งอันยาวนาน

กลุ่ม LTTE ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2519 โดยเป็นการรวมกลุ่มของชนกลุ่มน้อยเชื้อสายทมิฬที่อาศัยอยู่ในศรีลังกา เพื่อเรียกร้องอิสรภาพในการปกครองตนเองและต้องการแบ่งแยกดินแดนออกจากการปกครองของศรีลังกา โดยมีนาย Velupillai Prabhakaran เป็นผู้นำกลุ่ม ปัจจุบันกลุ่ม LTTE มีกองกำลังค่อนข้างเข้มแข็งราว 10,000-13,000 นาย มีอาวุธยุทโธปกรณ์จำนวนมาก รวมทั้งมีกองทัพเรือเป็นของตนเองชื่อ “The Sea Tigers” ทั้งนี้ กลุ่ม LTTE ได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน อาวุธยุทโธปกรณ์ รวมถึงการติดตามข่าวสารต่าง ๆ จากผู้สนับสนุนต่างชาติเป็นหลัก นอกจากนี้ กลุ่ม LTTE ยังมีหน่วยงานต่าง ๆ เป็นของตนเอง อาทิ Bank of Tamileelam (BOT) ซึ่งทำหน้าที่เหมือนธนาคารกลางของกลุ่ม เพื่อดูแลและดำเนินนโยบายทางการเงินของกลุ่ม LTTE โดยไม่ขึ้นกับธนาคารกลางของศรีลังกา เป็นต้น ปัจจุบันกลุ่ม LTTE ได้เข้าครอบครองพื้นที่ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกของศรีลังการวม 8 เมือง ได้แก่ Amparai, Batticaloa, Jaffna, Kilinochchi, Mannar, Mullaitivu, Trincomalee และ Vavuniya ทั้งนี้ กลุ่ม LTTE ได้เข้าบริหารจัดการกิจการภายในพื้นที่เหล่านี้ด้วยตนเองโดยไม่ขึ้นกับรัฐบาลศรีลังกา

ตั้งแต่ปี 2526 เป็นต้นมา กลุ่ม LTTE ได้ปฏิบัติการทางทหาร เพื่อก่อเหตุรุนแรงด้วยวิธีการต่าง ๆ หลายครั้ง ทั้งการสู้รบแบบกองโจร การวางระเบิดในแหล่งชุมชน รวมถึงการก่อเหตุระเบิดฆ่าตัวตาย เพื่อกดดันให้รัฐบาลศรีลังกา ยอมรับข้อเรียกร้องในการมีอิสรภาพในการปกครองตนเองและแบ่งแยกดินแดนของกลุ่ม อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2545 รัฐบาลศรีลังกาและกลุ่ม LTTE ได้ร่วมลงนามในข้อตกลงหยุดยิงอย่างเป็นทางการ โดยมีนอร์เวย์เป็นตัวกลางในการเจรจาครั้งนี้ ซึ่งนับเป็นก้าวแรกของกระบวนการเจรจาสันติภาพ หลังจากนั้นได้มีประเทศต่าง ๆ เสนอเป็นตัวกลางในการเจรจาอีกหลายประเทศ อาทิ สหภาพยุโรป (European Union : EU) สหประชาชาติ เยอรมนี นอร์เวย์ ญี่ปุ่น และไทย

เส้นทางสู่สันติภาพ...ยังไม่สิ้นสุด

➤ ความคืบหน้าในการเจรจาสันติภาพ

หลังลงนามในข้อตกลงหยุดยิงเมื่อปี 2545 ทั้ง 2 ฝ่ายได้เปิดการเจรจาระหว่างกันอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2545-2546 รวม 6 ครั้ง (มีการเจรจาในไทย 3 ครั้ง นอร์เวย์ 1 ครั้ง เยอรมนี 1 ครั้ง และญี่ปุ่น 1 ครั้ง) สามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกันในหลายเรื่อง อาทิ การแบ่งอำนาจ (Power-sharing) การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลด้านมนุษยธรรม การฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามกลางเมือง โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การกลับเข้าไป

ตั้งถิ่นฐานเดิมของประชาชนที่พลัดถิ่น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การเจรจาสันติภาพของทั้ง 2 ฝ่ายไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากกลุ่ม LTTE ไม่ยอมปลดอาวุธจนกว่าจะมีข้อยุติของสงครามกลางเมืองด้านเชื้อชาติ (ระหว่างชาวทมิฬของกลุ่ม LTTE กับชาวสิงหลของศรีลังกา) อย่างเป็นทางการ ขณะที่รัฐบาลไม่ยินยอมให้กลุ่ม LTTE จัดตั้งคณะบริหารตนเองชั่วคราว (Interim Administration) เช่นกัน นอกจากนี้ ความขัดแย้งภายในรัฐบาลยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเจรจาสันติภาพไม่ราบรื่น โดยนาง Chandrika Kumaratunga ประธานาธิบดีของศรีลังกา และ นาย Ranil Wickremesinghe นายกรัฐมนตรีของศรีลังกาในขณะนั้น (เป็นผู้สนับสนุนให้รัฐบาลศรีลังกาเจรจาสันติภาพกับกลุ่ม LTTE) มีท่าทีในการเจรจาสันติภาพที่ขัดแย้งกัน โดยนาง Chandrika กล่าวหาว่านาย Ranil ยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม LTTE มากเกินไป ขณะที่นาย Ranil ต้องการให้นาง Chandrika เข้ามาดูแลการเจรจาสันติภาพแทน โดยอ้างว่าตนเองไม่มีอำนาจในการควบคุมรัฐบาลทั้งหมด สำหรับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่เมื่อเดือนเมษายน 2547 พรรค United People's Freedom Alliance ของนาง Chandrika ได้รับชัยชนะ ทำให้นาง Chandrika ยังคงดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและกิจการรัฐธรรมนูญ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาควบคู่ไปด้วย ส่งผลให้ประเทศที่เสนอเป็นตัวกลางในการเจรจาสันติภาพประกาศถอนตัวจากการเจรจา

➤ ความวุ่นวายเริ่มก่อตัวอีกครั้ง

เมื่อเดือนกรกฎาคม 2547 ความไม่สงบเริ่มก่อตัวอีกครั้ง จากเหตุระเบิดฆ่าตัวตาย บริเวณสถานีตำรวจในกรุงโคลัมโบ เมืองหลวงของศรีลังกา ทำให้มีผู้บาดเจ็บราว 10 ราย และเสียชีวิตอย่างน้อย 4 ราย ซึ่งเหตุระเบิดครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรกหลังจากที่ทั้ง 2 ฝ่ายได้ลงนามในข้อตกลงหยุดยิงไปเมื่อปี 2545 หลังจากนั้นได้เกิดเหตุการณ์ไม่สงบอีกหลายครั้ง จนกระทั่งเมื่อเดือนสิงหาคม 2548 ที่ผ่านมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของศรีลังกา ถูกลอบสังหารจนเสียชีวิต ซึ่งรัฐบาลเชื่อว่ากลุ่ม LTTE เป็นผู้อยู่เบื้องหลัง เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้รัฐบาลประกาศภาวะฉุกเฉิน เพื่อติดตามผู้ก่อเหตุให้ได้ในเวลาอันสั้น หลังจากนั้นสถานการณ์เริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น เกิดเหตุระเบิดหลายครั้งในเมือง Jaffna ทางตอนเหนือของศรีลังกาในเดือนธันวาคม 2548 ทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 100 คน รวมถึงเหตุระเบิดฆ่าตัวตายบริเวณโรงพยาบาลทหารบกในกรุงโคลัมโบในเดือนเมษายน 2549 ที่ผ่านมา ทำให้มีผู้เสียชีวิต 9 ราย และบาดเจ็บอีก 27 ราย ซึ่งในจำนวนนี้มีผู้บัญชาการทหารบกของศรีลังกา ได้รับบาดเจ็บสาหัสด้วย ทั้งนี้ ทางกรศรีลังกาเชื่อว่าเหตุระเบิดดังกล่าวเป็นการกระทำของกลุ่ม LTTE และได้ตอบโต้โดยใช้ปฏิบัติการทางทหารโจมตีกลุ่ม LTTE ทางอากาศด้วยการหย่อนระเบิดถล่มฐานที่มั่นของกลุ่ม LTTE หลายแห่งในบริเวณอ่าว Trincomalee ทางตะวันออกเฉียงเหนือของศรีลังกา ส่งผลให้ประชาชนราว 40,000 คน ต้องไร้ที่อยู่อาศัย

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

จากสงครามกลางเมืองที่เริ่มปะทุขึ้นอีกครั้ง ส่งผลให้ทอนบรยากาศการลงทุนและท่องเที่ยวในศรีลังกาให้ซบเซาลง โดยล่าสุดเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2549 S&P ซึ่งเป็นสถาบันจัดอันดับชั้นนำของโลก ได้ปรับลด Outlook ของศรีลังกาลงจากระดับ Stable เป็น Negative นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2549 The Economist Intelligence (EIU) ซึ่งเป็นสำนักเศรษฐกิจชั้นนำของสหราชอาณาจักร ได้ออกมาคาดการณ์ว่า ในช่วงปี 2549-2550 เศรษฐกิจศรีลังกามีแนวโน้มขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงเหลือราว 5.7%

ทั้งนี้ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2549 ที่ผ่านมา นอร์เวย์ได้เป็นตัวกลางในการเจรจาหยุดยิงระหว่างรัฐบาลศรีลังกาและกลุ่ม LTTE อีกครั้ง แต่การเจรจาในครั้งนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากกลุ่ม LTTE ไม่ยินยอมเข้าร่วมการเจรจา ด้วย ทำให้นักวิเคราะห์จากหลายสำนักต่างมีมุมมองว่า โอกาสในการเจรจาสันติภาพระหว่างรัฐบาลและกลุ่ม LTTE รอบใหม่จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด นอกจากจะขึ้นอยู่กับความพร้อมของรัฐบาลศรีลังกาและความร่วมมือจากกลุ่ม LTTE เป็นสำคัญแล้ว แรงกดดันจากนานาชาติก็มีส่วนสำคัญที่จะทำให้เส้นทางสู่สันติภาพในศรีลังกามีโอกาสเป็นจริงหรือไม่ในอนาคต

ส่วนเศรษฐกิจต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ

พฤษภาคม 2549